

www.avesta.se

Avesta kommun
Kommunrevisionen

2023-05-16

Till:
Kommunfullmäktige

För kännedom:
Omsorgsstyrelsen

Revisionsrapport – Granskning av arbetsmarknadsinsatser

KPMG har av Avesta kommuns revisorer fått i uppdrag att granska rutinerna kring kommunens arbetsmarknadsinsatser. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om omsorgsstyrelsen säkerställer att det finns en ändamålsenlig styrning och ledning, samverkan och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att omsorgsstyrelsen, i allt väsentligt, säkerställt att det finns en ändamålsenlig styrning och ledning, samverkan och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.

Vi bedömer att ansvarsfördelningen gällande arbetsmarknadsinsatserna är otydlig utifrån att det inte tydligt framgår vilket ansvar kommunstyrelsen respektive omsorgsstyrelsen har i frågan.

Vi bedömer att det finns kommunövergripande mål från kommunfullmäktige som kan härledas till detta område, och konstaterar att det finns indikatorer på styrelsenivå som härleds till denna verksamhet.

Vår bedömning är att det finns förutsättningar för en fungerande samverkan såväl inom kommunen som med externa aktörer. Detta genom upprättade uppdragsbeskrivningar och överenskommelser. Den övergripande samverkan på styrelsenivå kan dock utvecklas för att tydliggöra vilken samverkan som ska ske mellan omsorgsstyrelsen och kommunstyrelsen utifrån dess uppdrag som arbetslöshetsnämnd.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi omsorgsstyrelsen att:

- I dialog med kommunstyrelsen förtydliga kommunstyrelsens ansvar som arbetslöshetsnämnd i relation till omsorgsstyrelsens ansvar
- Förtydliga vilken samverkan som ska ske med kommunstyrelsen utifrån dess uppdrag som arbetslöshetsnämnd
- Tillse att det framgår av reglemente att omsorgsstyrelsen har ett särskilt uppdrag att ansvara och genomföra arbetsmarknadsinsatser

- I dialog med kommunstyrelsen överväga att utreda möjligheterna att utse omsorgsstyrelsen som arbetslöshetsnämnd, utifrån dess uppdrag att genomföra arbetsmarknadsinsatserna
- Säkerställa att samarbete med externa aktörer sker på ett tillfredställande sätt

Revisionen rekommenderar fullmäktige att begära in ett yttrande över bifogad revisionsrapport från omsorgsstyrelsen till fullmäktiges sammanträde 2023-10-23.

Yttrandet bör även lämnas till revisionen för kännedom.

För de förtroendevalda revisorerna i Avesta kommun

DocuSigned by:

Maarit Hessling

5599938B8ABB4DB...
Maarit Hessling

Ordförande i kommunrevisionen

Granskning av arbetsmarknadsinsatser

Rapport

Avesta kommun

KPMG AB

2023-05-16

Antal sidor:20

Antal bilagor 0

Avesta kommun
Granskning av arbetsmarknadsinsatser

2023-05-16

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	4
3	Styrande förutsättningar	5
4	Resultat av granskningen	6
4.1	Arbetsmarknadsverksamheten i Avesta kommun i siffror	6
4.2	Organisation och ansvar	9
4.3	Mål för arbetsmarknadsinsatserna	11
4.4	Samverkan	16
5	Slutsats och rekommendationer	19

1 Sammanfattning

Vi har av Avesta kommuns revisorer fått i uppdrag att granska rutinerna kring kommunens arbetsmarknadsinsatser. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om omsorgsstyrelsen säkerställer att det finns en ändamålsenlig styrning och ledning, samverkan och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att omsorgsstyrelsen, i allt väsentligt, säkerställt att det finns en ändamålsenlig styrning och ledning, samverkan och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.

Vi bedömer att ansvarsfördelningen gällande arbetsmarknadsinsatserna är otydlig utifrån att det inte tydligt framgår vilket ansvar kommunstyrelsen respektive omsorgsstyrelsen har i frågan.

Vi bedömer att det finns kommunövergripande mål från kommunfullmäktige som kan härledas till detta område, och konstaterar att det finns indikatorer på styrelsenivå som härleds till denna verksamhet.

Vår bedömning är att det finns förutsättningar för en fungerande samverkan såväl inom kommunen som med externa aktörer. Detta genom upprättade uppdragsbeskrivningar och överenskommelser. Vi konstaterar dock att Arbetsförmedlingen dragit tillbaka sin resurs från samverkansteamet samt att Försäkringskassan inte har en aktiv roll. Vi bedömer att det är av vikt att samverkansteamet inrymmer en tydlig extern medverkar för att maximera nyttan av Samordningsförbundet i enlighet med Lag om finansiell samordning (FINSAM).

Den övergripande samverkan på styrelsenivå kan utvecklas för att tydliggöra vilken samverkan som ska ske mellan omsorgsstyrelsen och kommunstyrelsen utifrån dess uppdrag som arbetslöshetsnämnd.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi omsorgsstyrelsen att:

- I dialog med kommunstyrelsen förtydliga kommunstyrelsens ansvar som arbetslöshetsnämnd i relation till omsorgsstyrelsens ansvar
- Förtydliga vilken samverkan som ska ske med kommunstyrelsen utifrån dess uppdrag som arbetslöshetsnämnd
- Tillse att det framgår av reglemente att omsorgsstyrelsen har ett särskilt uppdrag att ansvara och genomföra arbetsmarknadsinsatser
- I dialog med kommunstyrelsen överväga att utreda möjligheterna att utse omsorgsstyrelsen som arbetslöshetsnämnd, utifrån dess uppdrag att genomföra arbetsmarknadsinsatserna
- Säkerställa att samarbete med externa aktörer sker på ett tillfredställande sätt

2 Bakgrund

KPMG har av Avesta kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens arbetsmarknadsinsatser. Med arbetsmarknadsinsatser avses i denna granskning de insatser som genomförs för att öka förutsättningarna för sysselsättning i kommunen.

Upplevelsen är att arbetsmarknadsenheten har utmaningar i sitt uppdrag och att samarbetet med externa aktörer inom ramen för finansiell samordning kan utvecklas. Revisorerna bedömer att det finns en risk att personer inte kommer ut i arbete och studier i den omfattning som är önskvärd.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen har syftat till att bedöma om omsorgsstyrelsen säkerställer att det finns en ändamålsenlig styrning och ledning, samverkan och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Är kommunens arbetsmarknadsenhet rätt organiserad och bemannad utifrån sitt uppdrag?
- Finns det en tydlig ansvarsfördelning avseende de kommunala arbetsmarknadsinsatserna?
- Finns det tydliga och förankrade mål för arbetsmarknadsinsatserna?
- Hur följer omsorgsstyrelsen upp arbetet med att uppnå utpekade mål?
- Hur ser måluppfyllelsen ut för de utpekade målen avseende de kommunala arbetsmarknadsinsatserna?
- Finns det en fungerande samverkan mellan kommunala enheter i arbetet med att öka förutsättningarna för sysselsättning?
- Finns det en fungerande samverkan med externa aktörer, till exempel Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan?

Granskningen har omfattat hantering av arbetsmarknadsinsatser under 2023, och avser omsorgsstyrelsen.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Socialtjänstlagen 4.kap. 4 §
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

Avesta kommun
Granskning av arbetsmarknadsinsatser

2023-05-16

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med berörda tjänstemän och politiker. Ett antal olika dokument har granskats, så som arbetsmarknadsprogram, verksamhetsplaner, måldokument och uppföljningsdokument av olika slag. Vi har även granskat samverkansavtal mellan kommunen och externa aktörer.

Intervjuer har genomförts med följande funktioner:

- Ordförande och vice ordförande, omsorgsstyrelsen
- Förvaltningschef för omsorgsförvaltningen och socialchef
- Enhetschef för arbetsmarknadsenheten och enhetschef för försörjningsstöd
- Samordningsfunktioner på arbetsmarknadsenheten

Samtliga ovanstående funktioner har fått möjlighet att faktakontrollera rapporten, i syfte att verifiera de uppgifter som framgår av rapporten.

3 Styrande förutsättningar

Arbetsmarknadspolitik är främst ett statligt ansvar, men många kommuner utför även egna arbetsmarknadspolitiska åtgärder för arbetslösa. Enligt 2 § i lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd är en kommun skyldig att ha en arbetslöshetsnämnd vars uppgift är att vidta eller främja kommunala åtgärder. Detta i syfte att förebygga arbetslöshet eller minska verkningarna av arbetslöshet. Kommuner har även en stark ekonomisk bevekelsegrund av att förebygga arbetslöshet. Detta på grund av att arbetslösa individer, som inte kvalificerat sig för att erhålla arbetslöshetsförsäkring, vanligtvis ansöker om ekonomiskt bistånd från kommunen.

En stor del av åtgärderna som en kommun kan vidta på arbetsmarknadsområdet regleras i 4 kap. 4 § socialtjänstlag (2001:453) som gör gällande att en socialnämnd får begära att en enskild som mottar försörjningsstöd, under en viss tid, ska delta i praktik eller annan verksamhet. Detta med syfte är att främja kompetensutveckling och självförsörjning.

Det finns ett antal regler som kommunerna måste förhålla sig till inom det arbetsmarknadspolitiska området, även om det i stor utsträckning är upp till de enskilda kommunerna hur arbetsmarknadsåtgärder ska utformas och erbjudas.

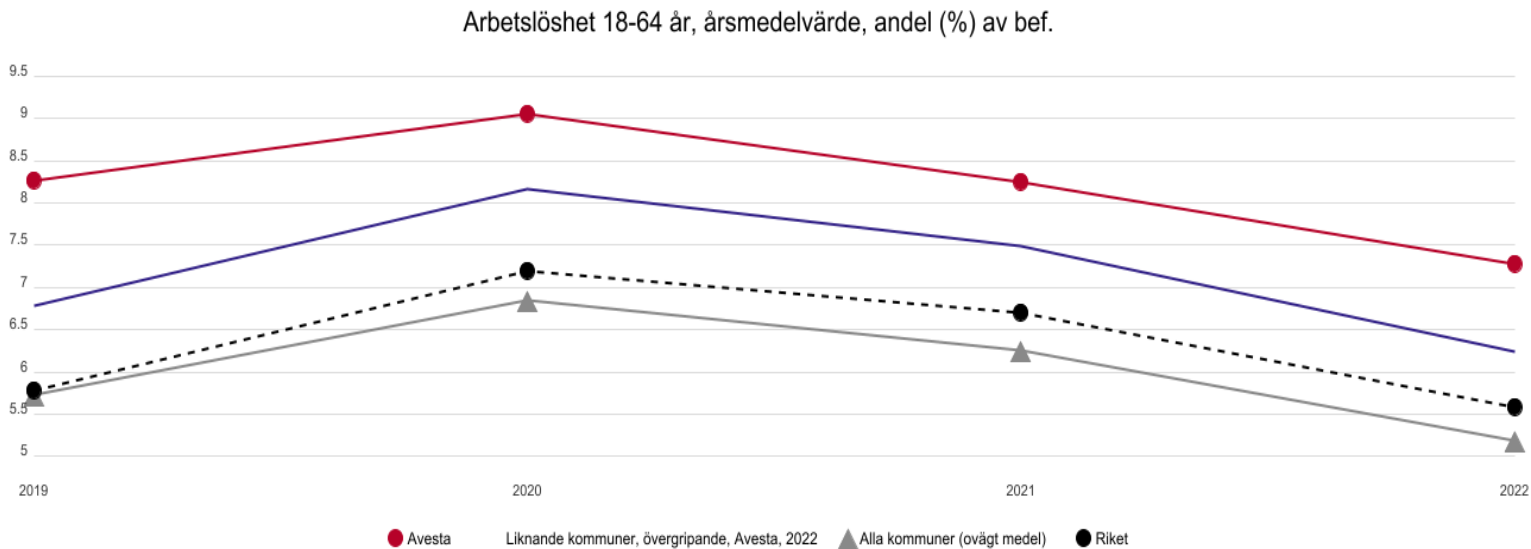
Av 3 kap. 1 § samt 6.kap 2§ i lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter framgår att en kommun får anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen. De får även bedriva näringsverksamhet i syfte att erbjuda individer med funktionshinder en anställning. Detta ifall de inte kan få andra lämpliga anställningar inom kommunen samt under förutsättning att verksamheten är särskilt anpassad för sysselsättning av individer med funktionshinder.

4 Resultat av granskningen

4.1 Arbetsmarknadsverksamheten i Avesta kommun i siffror

Statistiken i följande avsnitt är hämtad från databasen Kolada, Rådet för kommunala analyser (RKA). För att sätta statistiken i ett sammanhang jämförs Avesta kommun med liknande kommuner¹.

Arbetslösheten i Avesta kommun (röd linje) har en nedgående trend mellan åren 2020 – 2022. Samtidigt visar nedanstående diagram att arbetslösheten i Avesta kommun de senaste åren varit på en högre nivå än liknande kommuner (blå linje), riket² (svart streckad linje) och alla kommuner (grå linje)³.

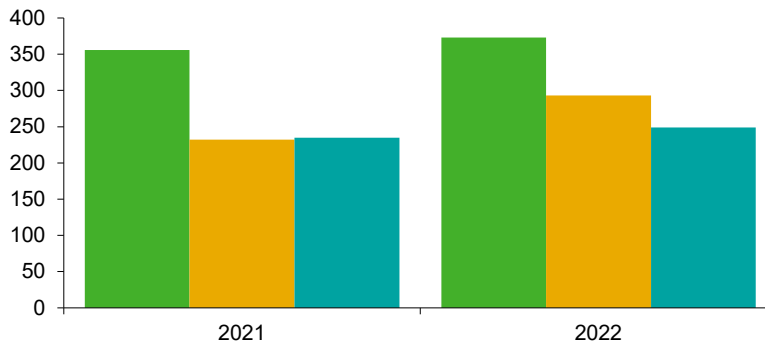

¹ De kommuner som är inkluderade i jämförelsen är: Köping, Lindesberg, Nässjö, Rättvik, Söderhamn, Tierp och Tranås

² Genomsnittligt värde per invånare.

³ Övägt medelvärde för alla kommuner som har ett inrapporterat värde.

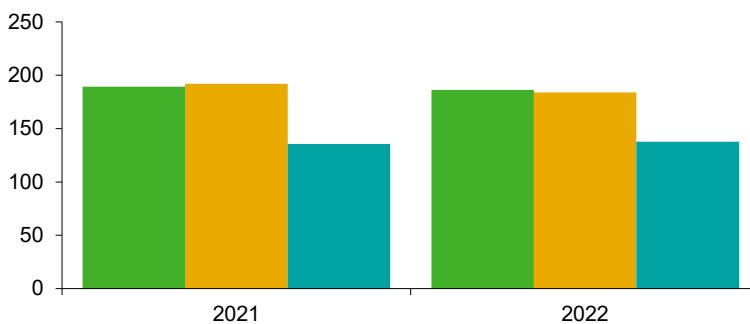
Deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder

- Deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal Alla kommuner (ovägt medel)
- Deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal Avesta
- Deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal Liknande kommuner, övergripande, 2022

Diagrammet ovan visar antalet deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder åren 2021 och 2022. Av diagrammet framgår att Avesta kommun år 2022 hade högre andel deltagare som genomsnittet för liknande kommuner, dock inte i jämförelse med genomsnittet för samtliga kommuner. Diagrammet visar även att Avesta kommun har ökat i andel deltagare som deltar i arbetsmarknadsåtgärder mellan 2021 och 2022.

Deltagare som har anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder

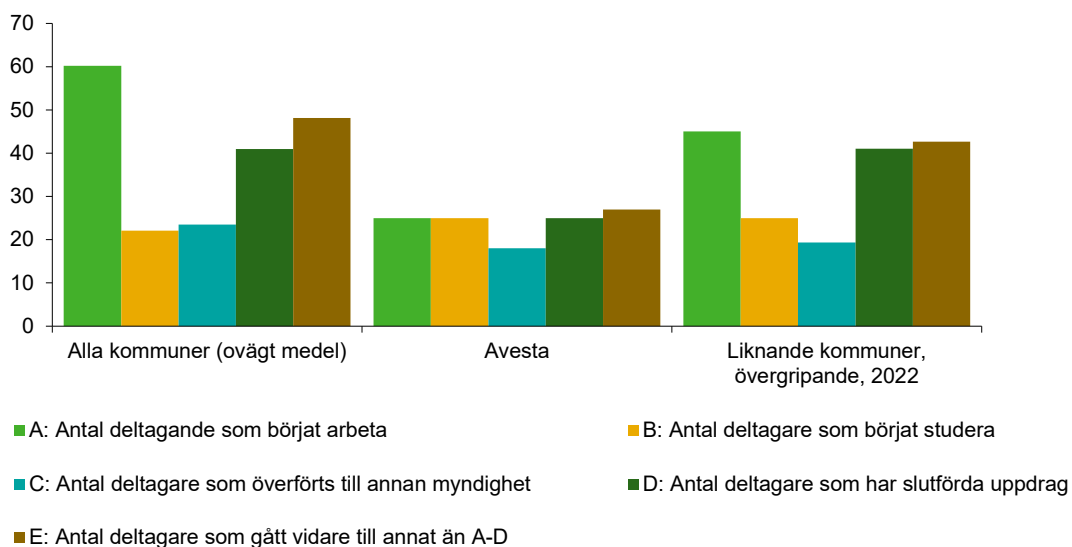

- Deltagare som har anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal Alla kommuner (ovägt medel)
- Deltagare som har anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal Avesta
- Deltagare som har anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal Liknande kommuner, övergripande, 2022

Diagrammet ovan visar antalet deltagare som anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder för åren 2021 och 2022. I jämförelse med liknande kommuner

och genomsnittet för alla kommuner har Avesta kommun en liknande andel anvisningar som alla kommuner, men fler än liknande kommuner.

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet

Ovanstående diagram visar resultatet vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet. Diagrammet visar att det är 25 individer som börjat arbeta, 25 individer som börjat studera, 18 individer som överförts till annan myndighet, 25 personer som har slutförda uppdrag⁴ samt 27 individer som gått vidare till annat än vad som redovisas ovan⁵. Avesta kommun har ett liknande antal individer som börjat studera i förhållande till liknande kommuner, men färre som gått vidare till arbete.

⁴ Avser insatser som den kommunala arbetsmarknadsenheten genomfört på uppdrag av en remitterande instans

⁵ Exempelvis avbrutit sin insats i förtid, flyttat från kommunen, avlidit etcetera.

4.2 Organisation och ansvar

Arbetsmarknadspolitik är i huvudsak ett statligt ansvarsområde men det ligger i kommuners intresse att förebygga och motverka arbetslöshet. Av reglementet för kommunstyrelsen och övriga styrelse/nämnder i Avesta kommun, daterat 2022-06-20, framgår att kommunstyrelsen är Avesta kommuns arbetslöshetsnämnd. Vidare framgår att specifika bestämmelser finns för särskilda nämnder och styrelse. Bildningsstyrelsen har, enligt reglementet, ansvaret för arbetsmarknadsinsatser- och åtgärder.

I intervju uppges att kommunens *Arbetsmarknadsenhet (AME)*, tidigare var organiserad under utbildningsförvaltningen, och ansvaret har därmed åvilat bildningsstyrelsen. I januari 2020 flyttades AME över till socialtjänsten, och bildade tillsammans med daglig verksamhet en ny enhet; *Arbete och sysselsättning*. Med anledning av detta flyttades även ansvaret för arbetsmarknadsinsatser-, och åtgärder till omsorgsstyrelsen. Bakgrunden till omorganisationen var att det tidigare fanns ett glapp mellan försörjningsstöd och andra arbetsmarknadsinsatser. I intervju uppges att de aktiviteter som individen varit i behov av inte fått önskad effekt, mycket på grund av att det tidigare inte funnits en tydlig koppling till det arbete som sker inom ramen för försörjningsstödsenheten.

Omsorgsstyrelsen fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten och är ansvarig för insatser för människor med behov av stöd i form av försörjningsstöd och andra arbetsmarknadsinsatser. Arbetet inom området genomförs i sin tur inom ramen för kommunens omsorgsförvaltning.

Förvaltningen består av två resultatenheter; *Socialtjänst inklusive LSS*⁶ samt *Vård- och omsorg*. Inom den förstnämnda finns i sin tur två övergripande områden; *Socialtjänst* och *Arbete och sysselsättning*. Inom området *Arbete och sysselsättning* finns kommunens *Arbetsmarknadsenhet (AME)*.

Intervjuade upplever att arbetsmarknadsenheten är rätt organiserad sedan den omorganisation som ägde rum under 2020. Dock uppger några av respondenterna, att det inte finns tillräckliga resurser i förhållande till den viljeinriktning som omsorgsstyrelsen och förvaltningen har. En generell uppfattning är även att det ekonomiska läget påverkar budget, och att detta är en anledning till att det saknas resurser.

4.2.1 Kommunens arbetsmarknadsenhet

Arbete och sysselsättning arbetar för att, genom de kommunala arbetsmarknadsinsatserna, höja de arbetssökandes kompetens samt förbättra individens anställningsbarhet. Detta för att skapa ökad möjlighet för individen att få arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Enhetens övergripande syfte och mål är att kommunens invånare ska ha en social och ekonomisk trygghet genom att få arbete och försörja sig själva. Enheten består av daglig verksamhet, LSS, sysselsättning enligt socialtjänstlagen (SoL) samt av följande arbetsmarknadsinsatser:

⁶ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Samverkansteamet: Verksamheten ägs av Avesta kommun i samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt Region Dalarna. Teamet finansieras av Södra Dalarnas samordningsförbund⁷. Samverkansteamet bedriver samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering. Teamets uppdrag är att bistå individerna med ett anpassat stöd som är i behov av en samordnad arbetsmarknadsinriktad rehabilitering, genom individuella samtal och coaching i grupp. Teamet består av en coach/samordnare och två heltidscoacher (en av coacherna jobbar 80 procent). I teamet ingår även personal från socialtjänsten, Region Dalarna och Försäkringskassan.

AME- service: Verksamheten erbjuder olika sysselsättningar som har fokus på personlig utveckling utifrån individens egna behov och förutsättningar. Exempel på den service som erbjuds är servicetjänster till kommunen samt till personer som är över 69 år. Arbetsuppgifterna varierar, men kan vara exempelvis gräsklippning, snöskottning eller bortforsling av grovsopor. Verksamheten består av en samordnare och en planerare/arbetsledare.

Arbetsmarknadsenheten Utveckling (AMEU): Verksamheten riktar sig till personer som uppstår försörjningsstöd, samt är i behov av stöd för att komma vidare till arbete eller studier. Verksamheten arbetar utifrån individens behov och förutsättningar att komma ut i arbete, studier eller närmare arbetsmarknaden. Deltagarna är delaktiga i arbetet, och får vägledning i form av grupp vägledning och individuella samtal. Detta i syfte att identifiera och kartlägga sina egna resurser och kompetenser. Verksamheten består av en samordnare, fyra handledare, en arbetsmarknadskonsulent samt en språkstödjare som arbetar mot individ- och familjeomsorgen och AME. Det finns även två arbetshandledare som utför vägledning åt individer som söker introduktionsjobb, extratjänster och nystartsjobb.

Administration av ferieanställningar och åtgärdsanställningar: Kommunen erbjuder feriearbete till ungdomar i gymnasiet årskurs 1–2 och gymnasiesärskolan, årkurs 1–3.

Utöver ovanstående beskrivna insatser finns det även två arbetshandledare som utför vägledning åt individer som söker introduktionsjobb, extratjänster och nystartsjobb.

4.2.1.1 Bedömning

Vi konstaterar att det framgår av reglementet för kommunstyrelsen och nämnderna att det är kommunstyrelsen som är Avesta kommuns arbetslöshetsnämnd. Kommunstyrelsen har inga särskilda uppdrag eller mål kopplat till ansvaret, utan det är omsorgsstyrelsen som fått uppdraget att ansvara för och genomföra kommunens arbetsmarknadsinsatser. Vi konstaterar dock att det av reglementet framgår att det är bildningsstyrelsen som innehar detta uppdrag. Vi ställer oss därför frågande till hur ansvarsfördelningen gällande arbetsmarknadsinsatser ser ut mellan kommunstyrelsen, omsorgsstyrelsen och bildningsstyrelsen. Av reglementet och övriga styrande dokument framgår inte vilket mandat eller ansvar omsorgsstyrelsen har över

⁷ Inom förbundet sker samverkan enligt Lagen om Finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Finsam). Finsam möjliggör samverkan mellan kommun, region och aktörer som Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen att arbeta tillsammans inom ett samordningsförbund.

arbetslöshetsfrågorna och arbetsmarknadsinsatserna i kommunen i relation till kommunstyrelsens ansvar som arbetslöshetsnämnd.

Vi bedömer att kommunens arbetsmarknadsenhet är rätt organiserad utifrån dess uppdrag. Vi konstaterar att en omorganisation skedde under 2020, vars syfte var att underlätta samverkan mellan arbetsmarknadsenheten och övriga delar inom socialtjänsten som berör ekonomiskt bistånd. I granskningen framkommer att omorganisationen har lett till en tydligare samverkan mellan enheterna, vilket vi ser positivt på.

4.3 Mål för arbetsmarknadsinsatserna

4.3.1 Kommunövergripande mål

I kommunens mål- och budget för 2022–2024⁸ finns ett antal kommunövergripande mål angivna. Målen är uppdelade utifrån olika perspektiv, där omsorgsstyrelsens verksamhet främst kopplar an mot perspektivet *Stöd och omsorg*. De mål, med tillhörande indikatorer, som kan härledas till arbetsmarknadsinsatser-, och åtgärder presenteras i nedanstående tabell. Ett mål kopplat till arbetsmarknadsinsatser återfinns även under perspektiven *Barn och utbildning* samt *Lokalsamhället*, varpå även detta mål redovisas i tabellen.

Perspektiv: Stöd och omsorg	
<i>Mål</i>	<i>Indikatorer</i>
Ekonomisk och social trygghet - Öka möjligheten till egenförsörjning - Minska barnfattigdom	<ul style="list-style-type: none"> • Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd • Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd
Perspektiv: Barn och utbildning samt Lokalsamhället	
<i>Mål</i>	<i>Indikatorer</i>
Fler nya arbetstillfällen	<ul style="list-style-type: none"> • Antal arbetstillfällen, dagbefolkning

De kommunövergripande målen återfinns även i mål- och budget för 2023–2025⁹. För perioden 2023–2025 gäller samma mål som för perioden 2022–2024. Inom ramen för målet *Ekonomisk och social trygghet* har följande indikator tillkommit:

⁸ Antaget av kommunfullmäktige 2021-06-10

⁹ Antaget av kommunfullmäktige 2022-12-19

- Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsenhet, deltagare som börjat arbeta eller studera

Målet *Fler nya arbetstillfällen* med tillhörande indikator finns i mål- och budget för 2023–2025 enbart under perspektivet *Lokalsamhället*.

Av omsorgsstyrelsens verksamhetsplan för 2023 – 2025 framgår även ett antal utpekade styrelseindikatorer. Följande av dessa kan härledas till arbetsmarknadsinsatser-, och åtgärder:

- Andel personer med ekonomiskt bistånd som går vidare till egen försörjning från AME (perspektiv; stöd och omsorg)
- Antal socialt förebyggande gruppverksamheter/program riktat mot vuxna, ungdom och barn (perspektiv; stöd och omsorg)
- Inventera möjligheten att samverka med idéburna organisationer i civilsamhället och medverka till nybildande av sådana (perspektiv; lokalsamhället)

4.3.2 Arbetsmarknadsprogram 2022–2024

I kommunens Arbetsmarknadsprogram 2022 – 2024, antagen av kommunstyrelsen 2021-12-06, uppges att syftet med programmet är att det ska verka för att ge en samsyn av insatserna inom arbetsmarknadsområdet. Programmet ska även ligga till grund för utveckling och uppföljning av insatser för arbete, utbildning och sysselsättning.

Av programmet framgår att kommunstyrelsen fortsätter att fungera som arbetslöshetsnämnd, i enlighet med lag om arbetslöshetsnämnd.

En strategisk styrgrupp för arbetsmarknadsprogrammet finns, där representanter från områdena Socialtjänst, Vuxenutbildning och integration samt Tillväxt Avesta ingår. Vid behov tillkallas även interna samarbetspartners och externa aktörer från näringsliv, myndigheter och organisationer. Styrgruppen sammanträder två gånger per år och rapporterar till kommunstyrelsen, utifrån kommunstyrelsens ansvar som arbetslöshetsnämnd. Den rapport som avlämnas till styrelsen ska innehålla en presentation av vad representanternas verksamheter genomfört för att bidra till de mål som finns uppsatta inom arbetsmarknadspolitiken.

I programmet finns en beskrivning av de risker som kan härledas till arbetsmarknad, arbetslöshet och ekonomiskt bistånd. Ett exempel som anges är att "...över hälften av de vuxna som uppstår ekonomiskt bistånd i Sverige gör det på grund av arbetslöshet".

De mål som tidigare redovisats under avsnitt 4.3.2 återfinns i programmet. Utöver dessa mål anger programmet nedan fem områden att fokusera på under den period som programmet sträcker sig till:

Område	Syfte
Ta fram en lokal behovsanalys	Individens förutsättningar och behov ska styra det strategiska arbetet genom insatser som kan leda till egenförsörjning.
Samverkan mellan AME och Tillväxt Avesta med Arbetsförmedlingen	Lyfta fram företag från kommunens lokala näringsliv och offentliga verksamheter där behov av kompetensförsörjning finns. Detta med syftet att skapa fler arbetstillfällen.
Samverka avseende de utbildningar som erbjuds i Avesta	De individer som har svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden ska få tillgång till de utbildningar som erbjuds. Utbildningarna ska även motsvara de behov lokala offentliga verksamheter och näringsliv har avseende kompetensförsörjning.
Samverkan mellan Försörjningsstöd, AME, Vuxenutbildningen och Arbetsförmedlingen	I syfte att skapa och utföra ett arbetssätt som är långsiktigt med fokus på att ge rätt insats i rätt tid.
Praktikplatser och lönesubventionerade anställningar	Möjliggöra att fler individer som står långt ifrån arbetsmarknaden får förutsättningar att få inträde till den reguljära arbetsmarknaden.

4.3.3 Omsorgsförvaltningens arbetsmarknadsaktiviteter

Av verksamhetsplanen 2023 - 2025 för enheten *Arbete och sysselsättning* framgår en aktivitetsplan för aktiviteter som ska genomföras inom ramen för perspektiven *Stöd och omsorg* samt *Lokalsamhället* under 2023. Aktiviteterna är uppdelade på omsorgsförvaltningen som helhet, socialtjänst, AME samt daglig verksamhet/LSS. I nedanstående tabell presenteras de aktiviteter som hör till AME, och som kan härledas till arbetsmarknadsinsatser-, och åtgärder. Övriga aktiviteter som inte kan härledas till området har ej tagits med i sammanställningen.

Aktivitet	Tillvägagångssätt / underaktiviteter
Fortsatt utveckling av enheterna försörjningsstöd samt arbete och	<ul style="list-style-type: none"> - Gemensam planeringsdag - Månadsmöten

sysselsättning för att öka andelen som går till egen försörjning	<ul style="list-style-type: none"> - Revidera uppdragsbeskrivningen - Handläggare på försörjningsstödsenheten finns på plats på AME
Inventera socialt förebyggande gruppverksamheter/program och öka antalet.	<ul style="list-style-type: none"> - Påfyllnad lösningsfokus - Digital brukarundersökning ORS/SRS
Inventera möjligheten att samverka med idéburna organisationer	<ul style="list-style-type: none"> - Fortsätta samarbetet med idéburna organisationer gällande praktik/feriejobb med mera

4.3.4 Uppföljning av mål, indikatorer och aktiviteter

I intervju uppges att uppföljning av de politiska målen med tillhörande indikatorer sker tre gånger om året, i delårsrapport per sista mars respektive per sista augusti samt i årsredovisningen. De aktiviteter som konkretiserats utifrån de politiska målen följs upp var fjärde månad och rapporteras till omsorgsstyrelsen tre gånger per år. Vidare uppges att omsorgsstyrelsen, utöver den formella uppföljningen, efterfrågar uppföljning av arbetsmarknadsarbetet som helhet kontinuerligt. Omsorgsstyrelsen genomför även verksamhetsbesök vartannat år.

Uppföljning av målen sker till kommunstyrelsen två gånger om året, med anledning av att kommunstyrelsen utgör kommunens arbetslöshetsnämnd. En rapport från integrationssamordnare, som redovisar hur många nyanlända som flyttat till kommunen samt hur många som är arbetslösa, kommer även kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) till del månadsvis.

Utöver detta förs även statistik över hur många individer som är inskrivna på arbetsmarknadsenheten. Denna statistik förs sedan över till Rådet för främjande kommunala analyser (RKA, Kolada) där jämförelser med liknande kommuner görs. I intervjuer uppges även att enheten följer upp hur det går för de personer som fått jobb, detta i samarbete med Arbetsförmedlingen.

Ingen uppföljning av aktiviteter eller kontrollområden avseende arbetsmarknadsinsatserna sker inom ramen för styrelsens interna kontroll.

4.3.5 Måluppfyllelse

I intervju uppges att *Arbete och sysselsättning* mäter måluppfyllelse varje månad, och av enhetens analys framgår att andel individer med försörjningsstöd minskat avsevärt under de senaste åren.

Som redovisats under avsnitt 4.3.2 uppdras AME, genom arbetsmarknadsprogrammet, att ta fram en lokal behovsanalys. I intervju uppges att detta är ett pågående arbete som ännu inte är färdigställt.

Av kommunens egen arbetsmarknadsstatistik för år 2022 framgår att 293 individer har deltagit i kommunala arbetsmarknadsåtgärder, att 184 individer har anvisats till kommunala arbetsmarknadsåtgärder samt att 73 individer har erbjudits en kommunal arbetsmarknadsanställning.

Av omsorgsförvaltningens verksamhetsberättelse, som återfinns i verksamhetsplanen för 2023–2025, framgår en redogörelse av måluppfyllelsen. Avseende målet kopplat till att *Fler individer ska gå mot egen försörjning*, visar uppföljningen att kommunen har ett minskat antal hushåll i behov av försörjningsstöd. Däremot ökar det långvariga ekonomiska biståndsbehovet. Totalt har 240 personer varit inskrivna på AME under 2022. Resultat för indikatorn *barn i ekonomiskt utsatta hushåll* redovisas enligt uppgift i våra intervjuer med förhållandevis lång fördröjning från Socialstyrelsen. Dock görs en intern uppföljning som redovisas i nedan tabell och avser:

Grupp	Mars 2020	Mars 2021	Mars 2022	Mars 2023
Hushåll	425	384	365	320
Vuxna	512	463	436	372
Barn/ungdomar	352	328	284	235

Avseende målet *Fler arbetstillfällen*, bedöms detta som delvis uppnått. Bedömningen grundas på att mätvärdet att antal tillfällena ska öka med minst 50 per år, vilket det ej gjort under 2022.

Som tidigare redovisats under avsnitt 4.2.1 har AME i uppdrag att administrera feriearbetet i kommunen, genom samverkan med socialtjänsten, utbildning och det kommunala aktivitetsansvaret. Vi har i granskningen mottagit en uppföljning av feriearbetet under 2022, vilken redovisar att det var 272 ungdomar som sökte feriearbete under verksamhetsåret. Av dessa genomfördes 191 jobb, 32 ungdomar blev ej erbjudna arbete¹⁰ och 50 ungdomar tackade nej. Av de ungdomar som tackade nej hade 26 personer fått annat jobb, fyra hade en annan aktivitet, fyra lämnade ej in anställningsintyg, elva kunde ej nås och tre valde bort arbetet.

4.3.5.1 Bedömning

Vi kan konstatera att det av kommunfullmäktiges mål- och budget för 2022–2025 respektive 2023–2025 framgår ett antal politiska mål avseende arbetsmarknadsinsatserna. Dessa mål återfinns även i omsorgsstyrelsen verksamhetsplan, samt i arbetsmarknadsprogrammet som antagits av

¹⁰Detta uppges bero på att ungdomarna ansökt om arbete för nära startdatum, vilket föranledde att deras ansökan inte kunde matchas med ett potentiellt arbete.

kommunstyrelsen. Vi bedömer att de mål som finns är tydliga och förankrade i verksamheten. Vi konstaterar även att det finns indikatorer på styrelsenivå som härleds till denna verksamhet.

Vi konstaterar att det sker uppföljning av mål, indikatorer och aktiviteter kopplat till arbetsmarknadsinsatserna tre gånger per år och vid behov.

Vad gäller måloppfyllelsen konstaterar vi att kommunen har haft ett stort antal inskrivna individer på arbetsmarknadsenheten under 2022, betydligt fler än liknande kommuner. Samtidigt har antal hushåll i behov av försörjningsstöd minskat. Vad gäller aktiviteterna har verksamheten inte genomfört samtliga aktiviteter som i sin tur ska bidra till att målen uppfylls. Vi bedömer att det är av vikt att säkerställa att aktiviteterna i verksamhetsplanen genomförs framgent, för att underlätta i uppföljningen av målen.

4.4 Samverkan

4.4.1 Samverkan mellan kommunala enheter

Samverkan mellan arbetsmarknadsenheten (AME) och försörjningsstödsenheten sker kontinuerligt, vilket styrks av både intervjupersoner och dokumentation. I intervju uppges att samverkan mellan enheterna sker på tre nivåer;

1. Strategisk nivå där enhetscheferna samverkar
2. Operativ nivå där samordnare och handläggare har månadsmöten för att följa upp ärenden och gå igenom deltagare som är aktuella för insatser
3. Samverkansteamet

Samverkansteamet, som finansieras av Södra Dalarnas samordningsförbund, ingick tidigare en representant från Arbetsförmedlingen. I intervju uppges att Arbetsförmedlingen dragit tillbaka den resursen vilket föranlett en svårighet att stötta klienterna som önskat. Av uppgifter framgår att samverkansteamet har regelbundna träffar med försörjningsstöd en gång i veckan, där psykiatrin deltar varannan. Försäkringskassan deltar cirka en gång i månaden. Vidare finns en styrgrupp där samtliga aktörer ska delta. Dock har inte Försäkringskassan deltagit aktivt sedan 2021, och Arbetsförmedlingen är inte längre deltagande sedan de drog tillbaka sin resurs i september 2022. Representant från socialtjänsten medverkar i samordningsförbundets ledningsgrupp där träffar genomförs löpande.

I intervju uppges att ärenden i vanliga fall först inkommer till socialtjänsten. När socialsekreteraren har uppmärksammat ett behov av arbetsmarknadsinsats, - och eller åtgärd fyller denne i en blankett som sedan överlämnas till AME för verkställande. I blanketten beskrivs bakgrund till insatsen och behovet, för att AME sedan ska kunna verkställa detta i olika aktiviteter.

Av dokumentet *Uppdragsbeskrivning från socialtjänsten/ försörjningsstödsenheten till AME*, framgår hur samarbetet ska ske mellan AME och socialtjänsten avseende

personer som uppbär ekonomiskt bistånd. Syftet med samarbetet är att på bästa möjliga sätt stödja den enskilde att nå en egen försörjning. Uppdragsbeskrivningen innehåller information om lagrum, målgrupp, behov av insatser samt processerna för socialtjänsten/försörjningsstödsenheten och AME i dess arbete.

Intervjuade upplever att samverkan mellan arbetsmarknadsenheten och försörjningsstöd har utvecklats och förbättrats sedan omorganisationen 2020.

I intervju uppges även att intern samverkan sker med samtliga förvaltningar, på ett eller annat sätt. Ett exempel på samverkan som lyfts fram i intervju är samverkan med vuxenutbildningen. AME kartlägger vilka kompetensbehov det finns och hur dessa kan kopplas an till vuxenutbildningen.

4.4.2 Samverkan med externa aktörer

I intervju lyfts det fram att samverkan framför allt sker med Arbetsförmedlingen. Vi har inom ramen för granskningen mottagit en *Lokal samverkansöverenskommelse mellan Avesta kommun och Arbetsförmedlingen Dalarna*. Överenskommelsen gäller från och med 1 januari 2023 och tills vidare. Överenskommelsen innehåller bland annat information om lokala mål, målgrupp, organisering av samverkan, vilka aktörer det finns från kommunen, genomförande av operativ samverkan samt uppföljning.

Av överenskommelsen framgår följande lokala mål:

- Minska långvarigt biståndsmottagande
- Fler unga fullföljer gymnasieutbildning och/eller påbörjar studier
- Fler unga och vuxna med funktionsnedsättning får förutsättningar till arbete och/eller studier
- Minska antalet långtidsarbetslösa
- Öka andelen kvinnor i målgruppen utrikesfödda, låg- och högutbildade som kommer ut på arbetsmarknaden

I överenskommelsen framgår att det finns en styrgrupp (VISAN¹¹) som även sammanställer de rapporter som ska skickas till kommunstyrelsen enligt arbetsmarknadsprogrammet, se avsnitt 4.3.2. Uppföljning av hur samverkan fungerar ska enligt överenskommelsen ske i denna styrgrupp. Uppföljningen ska ske med stöd av resurs från Arbetsförmedlingen och ske 3–4 gånger per år, där fokus ligger på att hitta effektiva arbetssätt.

Någon formell samverkan med Försäkringskassan finns ej med AME, enligt intervjuade.

4.4.2.1 Bedömning

Vi konstaterar att intern samverkan framför allt sker mellan arbetsmarknadsenheten och försörjningsstödsenheten. Vi bedömer att denna samverkan är fungerande och

¹¹ Vux-Integration- Socialtjänst – Arbetsförmedlingen - Näringsliv

Avesta kommun

Granskning av arbetsmarknadsinsatser

2023-05-16

nödvändig, då arbetsmarknadsinsatser- och åtgärder är nära kopplat till individens förutsättningar för egenförsörjning. Vi bedömer att samverkan mellan verksamheten och kommunstyrelsen kan förtydligas, utifrån kommunstyrelsens ansvar som arbetslöshetsnämnd.

Vi bedömer att det finns förutsättningar för en fungerande samverkan inom kommunen med externa aktörer. Detta genom upprättade samverkansavtal och planer för samverkan. Vi konstaterar dock att Arbetsförmedlingen dragit tillbaka sin resurs från samverkansteamet samt att Försäkringskassan inte har en aktiv roll. Vi bedömer att det är av vikt att samverkansteamet inrymmer en tydlig extern medverkar för att maximera nyttan av Samordningsförbundet i enlighet med Lag om finansiell samordning (FINSAM).

5 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att omsorgsstyrelsen, i allt väsentligt, säkerställt att det finns en ändamålsenlig styrning och ledning, samverkan och uppföljning av de kommunala arbetsmarknadsinsatserna.

Vi bedömer att ansvarsfördelningen gällande arbetsmarknadsinsatserna är otydlig utifrån att det inte tydligt framgår vilket ansvar kommunstyrelsen respektive omsorgsstyrelsen har i frågan.

Vi bedömer att det finns kommunövergripande mål från kommunfullmäktige som kan härledas till detta område, och konstaterar att det finns indikatorer på styrelsenivå som härleds till denna verksamhet.

Vår bedömning är att det finns förutsättningar för en fungerande samverkan såväl inom kommunen som med externa aktörer. Detta genom upprättade uppdragsbeskrivningar och överenskommelser. Vi konstaterar dock att Arbetsförmedlingen dragit tillbaka sin resurs från samverkansteamet samt att Försäkringskassan inte har en aktiv roll. Vi bedömer att det är av vikt att samverkansteamet inrymmer en tydlig extern medverkar för att maximera nyttan av Samordningsförbundet i enlighet med Lag om finansiell samordning (FINSAM).

Den övergripande samverkan på styrelsenivå kan utvecklas för att tydliggöra vilken samverkan som ska ske mellan omsorgsstyrelsen och kommunstyrelsen utifrån dess uppdrag som arbetslöshetsnämnd.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi omsorgsstyrelsen att:

- I dialog med kommunstyrelsen förtydliga kommunstyrelsens ansvar som arbetslöshetsnämnd i relation till omsorgsstyrelsens ansvar
- Förtydliga vilken samverkan som ska ske med kommunstyrelsen utifrån dess uppdrag som arbetslöshetsnämnd
- Tillse att det framgår av reglemente att omsorgsstyrelsen har ett särskilt uppdrag att ansvara och genomföra arbetsmarknadsinsatser
- I dialog med kommunstyrelsen överväga att utreda möjligheterna att utse omsorgsstyrelsen som arbetslöshetsnämnd, utifrån dess uppdrag att genomföra arbetsmarknadsinsatserna
- Säkerställa att samarbete med externa aktörer sker på ett tillfredställande sätt

Datum som ovan

KPMG AB

Avesta kommun
Granskning av arbetsmarknadsinsatser

2023-05-16

Maria Schultz
Kommunal revisor

Hannah Klarkner
Kommunal revisor

Linnéa Grönvold
Certifierad kommunal revisor
Kundansvarig

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.